

2) w pkt 2:

a) ppkt 2 i ppkt 3 otrzymują brzmienie:
„2) układnice do składowania ładunków w magazynach,

3) układarki do układania torów,”

b) ppkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) wyciągi towarowe i wyciągi statków,”

c) dodaje się ppkt 13 w brzmieniu:

„13) wózki jezdniowe podnośnikowe z mechanicznym napędem podnoszenia.”

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej:

J. Hausner

427

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾

z dnia 23 stycznia 2003 r.

w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej

Na podstawie art. 37 ust. 1 i art. 72 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 43 i Nr 100, poz. 1085 oraz z 2002 r. Nr 199, poz. 1672) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa wykaz stanowisk na statkach żeglugi śródlądowej, minimalny skład załogi, rodzaje i wzory patentów i świadectw oraz tryb ich uzyskiwania, czas praktyki pływania i zakres wymagań egzaminacyjnych niezbędnych do uzyskania patentów i świadectw, a także liczbę, skład i regulamin działania komisji egzaminacyjnych, warunki wynagradzania członków komisji egzaminacyjnych oraz warunki i terminy wymiany dokumentów kwalifikacyjnych.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) „statek o napędzie mechanicznym” — każdy statek wprowadzany w ruch przez mechaniczne urządzenie napędowe, z wyjątkiem statków, których mechaniczne urządzenie napędowe jest używane tylko do małych przemieszczeń w portach albo do zwiększenia sterowności statków;
- 2) „statek bez napędu mechanicznego” — statek nieposiadający mechanicznych urządzeń napędowych, przeznaczony do przemieszczania w zestawie pchanym, holowanym lub sprzężonym;
- 3) „statek pasażerski” — statek o napędzie mechanicznym przeznaczony i przystosowany do przewozu więcej niż 12 pasażerów;
- 4) „holownik” — statek o napędzie mechanicznym przeznaczony albo przystosowany do holowania innych statków;
- 5) „pchacz” — statek o napędzie mechanicznym przeznaczony albo przystosowany do pchania innych statków;

- 6) „lodołamacz” — statek o napędzie mechanicznym przeznaczony do łamania lodów;
- 7) „prom” — statek o napędzie mechanicznym albo bez napędu mechanicznego przeznaczony do przewozu osób lub rzeczy z jednego brzegu drogi wodnej na drugi;
- 8) „łódź przewozowa” — statek o napędzie mechanicznym albo bez napędu mechanicznego przeznaczony do przewozu nie więcej niż 12 pasażerów z jednego brzegu drogi wodnej na drugi;
- 9) „mały statek” — statek, którego długość kadłuba jest mniejsza niż 20 m, z wyjątkiem: promów, statków przeznaczonych do przewozu więcej niż 12 pasażerów, do holowania lub pchania, niezależnie od długości ich kadłuba;
- 10) „poduszkowiec” — statek o napędzie mechanicznym poruszający się na poduszce powietrznej;
- 11) „urządzenie pływające” — statek przeznaczony do wykonywania prac technicznych, utrzymywania szlaków żeglownych lub eksploatacji złóż kruszyw, posiadający specjalne urządzenia mechaniczne;
- 12) „obiekt pływający” — konstrukcja pływająca nieprzeznaczona do uprawiania żeglugi, ale do celów mieszkalnych, biurowych, gastronomicznych, hotelowych, warsztatowych, jako przystań, dok albo zakład kąpielowy;
- 13) „scalone materiały pływające” — konstrukcja przystosowana do pływania, niebędąca statkiem lub obiektem pływającym, a w szczególności tratwy, sprzężone łodzie flisackie lub pontony;
- 14) „zestaw pchany” — sztywno lub elastycznie połączona formacja, składająca się ze statków, z których przynajmniej jeden znajduje się przed pchaczem;
- 15) „zestaw holowany” — formacja składająca się z jednego lub więcej statków, obiektów pływających lub scalonych materiałów pływających holowanych przez holownik;
- 16) „zestaw sprzężony” — formacja składająca się ze statków połączonych burtami, z których żaden nie znajduje się przed statkiem o napędzie mechanicznym napędzającym formację.

¹⁾ Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej — transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. Nr 32, poz. 302 oraz z 2003 r. Nr 19, poz. 165).

§ 3. 1. Praktykę pływania wymaganą do uzyskania świadectw i patentów stanowi, z zastrzeżeniem ust. 2,

praca na statku żeglugi śródlądowej, odpowiednio w służbie pokładowej lub mechanicznej, przy czym:

- 1) za jeden rok praktyki — uznaje się 180 faktycznych dni żeglugi odbytej w trakcie następujących po sobie 365 dni;
- 2) za jeden miesiąc praktyki — uznaje się 15 dni faktycznej żeglugi odbytej w trakcie następujących po sobie 30 dni.

2. Praktykę pływania na statku morskim zalicza się:

- 1) w służbie pokładowej do uzyskania:
  - a) świadectwa marynarza i starszego marynarza żeglugi śródlądowej — w całości,
  - b) świadectwa bosmana i sternika oraz patentu żeglarskiego przewoźnika i patentu żeglarskiego szypra żeglugi śródlądowej — w połowie,
  - c) patentu żeglarskiego sternotorzysty i patentu żeglarskiego kapitana żeglugi śródlądowej — w jednej trzeciej;
- 2) w służbie maszynowej do uzyskania patentu mechanika statkowego oraz świadectwa motorzysty żeglugi śródlądowej — w całości.

Rozdział 2

Wykaz stanowisk na statkach żeglugi śródlądowej i minimalny skład załogi

§ 4. Ustala się następujące stanowiska, niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żeglugi:

Lp.	Nośność statku	Załoga statku	System eksploatacji statku		
			A1	A2	B
1	od 15 do 200 ton	Kierownik statku Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz	1 — — —	2 — — —	2 — 1 —
2	od 201 do 750 ton	Kierownik statku Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz	1 — 1 —	2 — — 1	2 1 — —
3	powyżej 750 ton	Kierownik statku Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz	1 1 — 1	2 1 — —	2 2 — —

2. Dla statków, o których mowa w ust. 1, nieposiadających:

- 1) urządzeń sterowych, które mogą być obsługiwane przez jedną osobę,
  - 2) łączności radiotelefonicznej lub przewodowej pomiędzy stanowiskiem sternika a stanowiskami manewrowymi,
  - 3) wciągarek o napędzie mechanicznym,
  - 4) możliwości podawania podczas żeglugi, ze stanowiska sternika, sygnałów optycznych i akustycznych
- zwiększa się stan załogi o 1 marynarza — jeżeli statek eksploatowany jest w systemie A1 lub A2, oraz o 2 marynarzy — w systemie B.

1) w służbie pokładowej:

- a) młodszy marynarz,
- b) marynarz,
- c) starszy marynarz,
- d) bosman,
- e) sternik,
- f) kierownik statku;

2) w służbie maszynowej — mechanik.

§ 5. 1. Minimalny skład załogi uzależniony jest od systemu eksploatacji i czasu pracy statku.

2. Ustala się następujące systemy eksploatacji statku, w zależności od jego czasu pracy:

- 1) system A1 — oznaczający żeglugę statku przez okres nieprzekraczający 14 godzin w ciągu doby, przy czym statek powinien zatrzymać się na nieprzerwaną, co najmniej 8-godzinny postój;
- 2) system A2 — oznaczający żeglugę statku przez okres nieprzekraczający 18 godzin w ciągu doby, przy czym statek powinien zatrzymać się na nieprzerwaną, co najmniej 6-godzinny postój;
- 3) system B — oznaczający całodobową żeglugę statku.

§ 6. 1. Ustala się następujący minimalny skład załogi dla statków bez napędu mechanicznego, wchodzących w skład zestawów holowanych:

3. Minimalny skład załogi dla promów bez napędu mechanicznego, urządzeń pływających, innych obiektów pływających oraz scalonych materiałów pływających ustala, na wniosek armatora, dyrektor urzędu żeglugi śródlądowej, uwzględniając system ich eksploatacji.

§ 7. 1. Ustala się minimalny skład załogi dla statków o napędzie mechanicznym, zestawów pchanych i zestawów sprzężonych:

1) dla statków towarowych o napędzie mechanicznym:

Lp.	Długość statku (L) w m	Załoga statku	System eksploatacji statku		
			A1	A2	B
1	$L \leq 70$	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	—	—	—
		Bosman	1	—	1
		Starszy marynarz	—	—	1
		Marynarz	—	1	—
		Młodszy marynarz	—	—	—
2	$70 < L \leq 86$	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	—	—
		Bosman	—	1	2
		Starszy marynarz	—	—	—
		Marynarz	—	—	—
		Młodszy marynarz	—	—	—
3	$L > 86$	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	—	—
		Bosman	—	1	2
		Starszy marynarz	—	—	—
		Marynarz	1	—	1
		Młodszy marynarz	—	1	—

2) dla holowników i lodołamaczy:

Lp.	Moc mechanicznego urządzenia napędowego w kW (KM)	Załoga statku	System eksploatacji statku		
			A1	A2	B
1	do 150 (200) włącznie	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	—	—	—
		Bosman	—	1	1
		Starszy marynarz	—	—	—
		Marynarz	1	—	1
		Młodszy marynarz	—	—	—
2	powyżej 150 (200) do 300 (400) włącznie	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	—	—	—
		Bosman	—	1	1
		Starszy marynarz	1	—	1
		Marynarz	—	—	—
		Młodszy marynarz	—	1	1
3	powyżej 300 (400) do 450 (600) włącznie	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	—	—
		Bosman	—	1	1
		Starszy marynarz	—	—	1
		Marynarz	1	1	1
		Młodszy marynarz	—	—	—
		Mechanik	1	1	1
4	powyżej 450 (600)	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	—	1
		Bosman	—	1	—
		Starszy marynarz	1	1	2
		Marynarz	—	—	—
		Młodszy marynarz	—	—	—
		Mechanik	1	1	1

3) dla statków pasażerskich bez miejsc sypialnych:

Lp.	Dopuszczalna liczba pasażerów	Załoga statku	System eksploatacji statku		
			A1	A2	B
1	do 75 pasażerów	Kierownik statku Sternik Bosman Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz Mechanik	1 — 1 — — — —	2 — — 1 — — —	2 — 1 — 1 — —
2	od 76 do 250 pasażerów	Kierownik statku Sternik Bosman Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz Mechanik	1 — 1 — 1 — —	2 — — 1 1 — —	2 — 1 — 1 1 —
3	od 251 do 600 pasażerów	Kierownik statku Sternik Bosman Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz Mechanik	1 1 — — 1 — —	2 — 1 — 1 — —	2 1 1 — 2 — —
4	powyżej 601 pasażerów	Kierownik statku Sternik Bosman Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz Mechanik	1 1 — 1 1 — 1	2 — 1 — 1 — 1	2 1 — 1 1 — 1

4) dla statków pasażerskich z miejscami sypialnymi:

Lp.	Ilość miejsc sypialnych	Załoga statku	System eksploatacji statku		
			A1	A2	B
1	do 50 miejsc sypialnych	Kierownik statku Sternik Bosman Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz Mechanik	1 — 1 — 1 — —	2 — 1 — 1 — —	2 1 — 1 1 1 —
2	od 51 do 100 miejsc sypialnych	Kierownik statku Sternik Bosman Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz Mechanik	1 1 — — 2 — —	2 — 1 — 1 — 1	2 1 — 1 — — 1
3	powyżej 100 miejsc sypialnych	Kierownik statku Sternik Bosman Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz Mechanik	1 1 — 1 1 — 1	2 — 1 1 1 — 1	2 1 1 1 1 — 1

5) dla zestawów pchanych i sprzężonych:

Lp.	Rodzaj zestawu Długość (L) w m Szerokość (B) w m	Załoga zestawu	System eksploatacji zestawu		
			A1	A2	B
1	Zestaw pchany z jedną barką $L \leq 86$ m	Kierownik statku Sternik Bosman Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz Mechanik	1 1 — — — — —	2 — 1 — — — —	2 — 2 — — — —
2	Zestaw pchany lub sprzężony o $L \leq 125$ m i $B < 12$ m	Kierownik statku Sternik Bosman Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz Mechanik	1 1 — — 1 — —	2 — — 1 1 — —	2 1 — 1 — — —
3	Zestaw pchany lub sprzężony o $L \leq 125$ m i $B > 12$ m oraz $L > 125$ m i $B \leq 12$ m	Kierownik statku Sternik Bosman Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz Mechanik	1 1 — — 1 1 —	2 — 1 — 1 1 —	2 1 — 1 1 1 —
4	Zestaw pchany lub sprzężony o $L > 125$ m i $B > 12$ m	Kierownik statku Sternik Bosman Starszy marynarz Marynarz Młodszy marynarz Mechanik	1 1 — 1 1 1 —	2 — 1 1 2 — —	2 1 1 1 1 — —

2. Dla statków, o których mowa w ust. 1, niespełniających warunków określonych w § 6 ust. 2 oraz nieposiadających:

- 1) urządzeń napędowych, które można obsługiwać ze stanowiska sternika,
- 2) na stanowisku sternika przyrządów kontrolnych urządzeń napędowych, sygnalizujących nieprawidłowości w pracy tych urządzeń,

zwiększa się skład załogi o 1 marynarza — jeżeli statek jest eksploatowany w systemie A1 albo A2, oraz o 2 marynarzy — w systemie B.

3. W uzasadnionych przypadkach, uwzględniając wdrożenie osiągnięć postępu naukowo-technicznego bądź przeznaczenie statku lub szczególne warunki jego obsługi, dyrektor urzędu żeglugi śródlądowej może zwiększyć albo zmniejszyć skład załogi określony w ust. 1 lub określić wymagania dotyczące kwalifikacji członków załogi tego statku.

§ 8. 1. Na statkach o napędzie mechanicznym wymienionych w § 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 5 jeden z członków za-

łogi powinien posiadać uprawnienia do obsługi mechanicznych urządzeń napędowych statku.

2. Na statkach pasażerskich wymienionych w § 7 ust. 1 pkt 3 i 4 jeden z członków załogi, poza kierownikiem statku, powinien posiadać uprawnienia do obsługi mechanicznych urządzeń napędowych statku.

Rozdział 3

Świadectwa i patenty w służbie pokładowej

§ 9. 1. Ustala się w służbie pokładowej następujące świadectwa i patenty żeglarskie:

- 1) świadectwo marynarza żeglugi śródlądowej;
- 2) świadectwo starszego marynarza żeglugi śródlądowej;
- 3) świadectwo bosmana żeglugi śródlądowej;
- 4) świadectwo sternika żeglugi śródlądowej;
- 5) patent żeglarski przewoźnika żeglugi śródlądowej;
- 6) patent żeglarski szypra żeglugi śródlądowej;

- 7) patent żeglarski stermotorzysty żeglugi śródlądowej;
- 8) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej:
  - a) klasy A — uprawniający do kierowania statkami żeglugi śródlądowej na śródlądowych drogach wodnych i morskich wodach wewnętrznych,
  - b) klasy B — uprawniający do kierowania statkami żeglugi śródlądowej wyłącznie na śródlądowych drogach wodnych.

2. Wzory świadectw i patentów żeglarskich określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 10. Stanowisko młodszego marynarza żeglugi śródlądowej może zajmować osoba posiadająca dokument stwierdzający odbycie podstawowego przeszkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy na statkach, wydany przez armatora statku.

§ 11. Do uzyskania świadectwa marynarza żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej.

§ 12. Do uzyskania świadectwa starszego marynarza żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie:

- 1) świadectwa marynarza żeglugi śródlądowej, dodatkowej 6-miesięcznej praktyki pływania w służbie pokładowej na statkach żeglugi śródlądowej niebędących małymi statkami oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych albo
- 2) świadectwa marynarza wachtowego albo starszego marynarza w żegludze morskiej, albo
- 3) stopnia marynarza albo podoficera rezerwy Marynarki Wojennej lub Oddziału Morskiego Straży Granicznej oraz 9-miesięcznej praktyki pływania w specjalności pokładowej na okrętach Marynarki Wojennej lub jednostkach pływających Straży Granicznej.

§ 13. Do uzyskania świadectwa bosmana żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie świadectwa starszego marynarza żeglugi śródlądowej oraz dodatkowej 6-miesięcznej praktyki pływania w służbie pokładowej, na statkach żeglugi śródlądowej niebędących małymi statkami.

§ 14. Do uzyskania świadectwa sternika żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie:

- 1) świadectwa bosmana żeglugi śródlądowej, dodatkowej 6-miesięcznej praktyki pływania w służbie pokładowej na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym niebędących małymi statkami oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych albo
- 2) świadectwa starszego marynarza żeglugi śródlądowej, dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania w służbie pokładowej na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym niebędących małymi statkami oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych, albo

- 3) wykształcenia co najmniej zasadniczego zawodowego o kierunku żegluga śródlądowa, 6-miesięcznej praktyki pływania w służbie pokładowej na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym niebędących małymi statkami oraz złożenie egzaminu z umiejętności praktycznych, albo
- 4) dyplomu oficera w dziale pokładowym w żegludze morskiej albo stopnia oficera Marynarki Wojennej lub Oddziału Morskiego Straży Granicznej.

§ 15. Do uzyskania patentu żeglarskiego przewoźnika żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej, w tym co najmniej 6 miesięcy w charakterze pomocnika przewoźnika, albo 12-miesięcznej praktyki pływania na promie w charakterze pomocnika przewoźnika oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych.

§ 16. Do uzyskania patentu żeglarskiego szypra żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie:

- 1) świadectwa bosmana żeglugi śródlądowej, 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach bez napędu mechanicznego niebędących małymi statkami oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych albo
- 2) świadectwa sternika żeglugi śródlądowej, 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach bez napędu mechanicznego niebędących małymi statkami oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych.

§ 17. Do uzyskania patentu żeglarskiego stermotorzysty żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie:

- 1) 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych albo
- 2) stopnia chorążego Marynarki Wojennej lub Oddziału Morskiego Straży Granicznej oraz 3-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej.

§ 18. 1. Do uzyskania patentu żeglarskiego kapitana żeglugi śródlądowej klasy B wymagane jest posiadanie 48-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej, w tym co najmniej 24 miesięcy na statkach o napędzie mechanicznym i 24 miesięcy na stanowisku bosmana lub sternika, oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych.

2. Do uzyskania patentu żeglarskiego kapitana żeglugi śródlądowej klasy A wymagane jest posiadanie:

- 1) praktyki, o której mowa w ust. 1, w tym 6 miesięcy praktyki na morskich wodach wewnętrznych, oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych albo
- 2) dyplomu oficera w dziale pokładowym w żegludze morskiej albo stopnia oficera Marynarki Wojennej lub Oddziału Morskiego Straży Granicznej oraz 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej.

3. Dla osób, które ukończyły co najmniej szkołę średnią o kierunku żegluga śródlądowa, wymiar praktyki

plywania na statkach żeglugi śródlądowej, o których mowa w ust. 1, wynosi 24 miesiące, w tym co najmniej 12 miesięcy na statkach o napędzie mechanicznym oraz 12 miesięcy na stanowisku bosmana lub sternika.

§ 19. 1. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe posiadaczy świadectw i patentów w służbie pokładowej:

- 1) świadectwo marynarza żeglugi śródlądowej — uprawnia do zajmowania stanowiska marynarza na każdym statku żeglugi śródlądowej;
- 2) świadectwo starszego marynarza żeglugi śródlądowej — uprawnia do:
  - a) zajmowania stanowiska starszego marynarza na każdym statku żeglugi śródlądowej,
  - b) kierowania scalonymi materiałami pływającymi oraz statkami bez napędu mechanicznego o iloczynie długości i szerokości nieprzekraczającym 20 m²;
- 3) świadectwo bosmana żeglugi śródlądowej — uprawnia do:
  - a) zajmowania stanowiska:
    - bosmana na każdym statku żeglugi śródlądowej,
    - kierownika obiektu pływającego,
  - b) kierowania scalonymi materiałami pływającymi oraz statkami bez napędu mechanicznego o iloczynie długości i szerokości nieprzekraczającym 20 m²;
- 4) świadectwo sternika żeglugi śródlądowej — uprawnia do:
  - a) zajmowania stanowiska:
    - sternika na każdym statku żeglugi śródlądowej,
    - kierownika obiektu pływającego,
  - b) kierowania scalonymi materiałami pływającymi oraz statkami bez napędu mechanicznego o iloczynie długości i szerokości nieprzekraczającym 20 m²;
- 5) patent żeglarski przewoźnika żeglugi śródlądowej uprawnia do kierowania promem lub łodzią przewozową bez napędu mechanicznego;
- 6) patent żeglarski szypra żeglugi śródlądowej uprawnia do:
  - a) kierowania każdym statkiem bez napędu mechanicznego,
  - b) zajmowania stanowiska kierownika urządzenia pływającego;
- 7) patent żeglarski stermotorzysty żeglugi śródlądowej uprawnia do kierowania:
  - a) małym statkiem,
  - b) łodzią przewozową o napędzie mechanicznym;
- 8) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej uprawnia do kierowania każdym statkiem, z uwzględnieniem ograniczeń zawartych w tym patencie, z tym że:
  - a) statkiem pasażerskim — po ukończeniu 24 lat i złożeniu egzaminu z zakresu dodatkowej wiedzy wymaganej do kierowania statkami pasażerskimi,

- b) statkiem pasażerskim o zdolności przewozowej powyżej 400 osób — po odbyciu dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku kierownika statku pasażerskiego o zdolności przewozowej większej niż 200 osób,
- c) statkiem I kategorii — w przypadku posiadania praktyki pływania na stanowisku sternika na statku I kategorii, w wymiarze co najmniej połowy okresu określonego odpowiednio w § 18 ust. 1 lub 6 miesięcy na stanowisku kierownika statku II kategorii.

2. Ustala się następujące kategorie statków:

- 1) II kategoria — statki towarowe i zestawy o długości do 86 m, statki pasażerskie bez miejsc sypialnych do 250 pasażerów, statki pasażerskie z miejscami sypialnymi do 50 pasażerów oraz holowniki i lodofamacze o mocy mechanicznego urządzenia napędowego do 300 kW;
- 2) I kategoria — statki towarowe i zestawy, statki pasażerskie, holowniki oraz lodofamacze o parametrach wyższych niż określone w pkt 1.

§ 20. Do kierowania statkami uprawiającymi żeglugę po wodach:

- 1) rzeki Odry — od połączenia z Kanałem Gliwickim do granicy z wodami morskimi,
- 2) rzeki Wisły — od ujścia rzeki Przemszy do granicy z wodami morskimi,
- 3) rzeki Warty — od Kanału Ślesińskiego do ujścia Noteci

wymagane jest posiadanie praktyki pływania polegającej na przepłynięciu w charakterze członka załogi statku żeglugi śródlądowej, w okresie ostatnich pięciu lat, 8 razy w dół i 8 razy w górę danej drogi wodnej lub jej odcinka, oraz złożenie egzaminu ze znajomości tej drogi wodnej lub jej odcinka.

Rozdział 4

Świadectwa i patenty w służbie maszynowej

§ 21. 1. Ustala się w służbie maszynowej następujące świadectwa i patenty:

- 1) świadectwo motorzysty żeglugi śródlądowej;
- 2) patent mechanika statkowego żeglugi śródlądowej.

2. Wzory świadectwa i patentu, o których mowa w ust. 1, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 22. Do uzyskania świadectwa motorzysty żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie:

- 1) 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym albo 18-miesięcznej praktyki w warsztatach mechanicznych przy remoncie silników spalinowych, ukończenie kursu w zakresie obsługi urządzeń maszynowych na statkach oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych albo
- 2) co najmniej wykształcenia zasadniczego zawodowego o kierunku mechanicznym lub elektrycznym, 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym oraz złożenie egzaminu z umiejętności praktycznych, albo

- 3) co najmniej wykształcenia zasadniczego zawodowego o kierunku żegluga śródlądowa oraz złożenie egzaminu z umiejętności praktycznych, albo
- 4) patentu motorzysty wachtowego w żegludzie morskiej, albo
- 5) stopnia marynarza albo podoficera rezerwy Marynarki Wojennej lub Oddziału Morskiego Straży Granicznej o specjalności motorzysty okrętowego.

§ 23. 1. Do uzyskania patentu mechanika statkowego żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie:

- 1) 36-miesięcznej praktyki pływania, przy czym co najmniej 20 miesięcy powinna stanowić praktyka pływania na statkach żeglugi śródlądowej przy obsłudze mechanicznych urządzeń napędowych i mechanizmów pomocniczych, natomiast 16 miesięcy może stanowić praktyka w stoczniach lub warsztatach mechanicznych przy remoncie silników spalinowych, oraz złożenie egzaminu z wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych, albo
- 2) świadectwa motorzysty żeglugi śródlądowej oraz dodatkowej 20-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej na stanowisku motorzysty — przy obsłudze mechanicznych urządzeń napędowych i mechanizmów pomocniczych, albo
- 3) dyplomu oficera mechanika na polskich statkach morskich albo stopnia oficera służby mechanicznej Marynarki Wojennej lub Oddziału Morskiego Straży Granicznej.

2. Dla osób, które ukończyły co najmniej szkołę średnią o kierunku żegluga śródlądowa, wymiar praktyki pływania, o której mowa w ust. 1 pkt 1, wynosi 24 miesiące, w tym co najmniej 18 miesięcy powinna stanowić praktyka pływania na statkach żeglugi śródlądowej przy obsłudze mechanicznych urządzeń napędowych i mechanizmów pomocniczych, natomiast 6 miesięcy może stanowić praktyka w stoczniach lub w warsztatach mechanicznych przy remoncie silników spalinowych.

§ 24. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe posiadaczy świadectw i patentów w służbie maszynowej:

- 1) świadectwo motorzysty żeglugi śródlądowej — uprawnia do samodzielnej obsługi urządzeń maszynowych o mocy maszyn głównych do 300 kW;
- 2) patent mechanika statkowego żeglugi śródlądowej — uprawnia do zajmowania stanowiska mechanika na każdym statku żeglugi śródlądowej.

Rozdział 5

Dodatkowe dokumenty kwalifikacyjne

§ 25. 1. Dokumentem uprawniającym do obsługi radaru jest świadectwo obserwatora radarowego żeglugi śródlądowej. Wzór świadectwa określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

2. Do uzyskania świadectwa, o którym mowa w ust. 1, wymagane jest posiadanie:

- 1) 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym, świadectwa radiooperatora oraz ukończenie kursu przygotowawczego w ośrodku szkoleniowym uznanym przez ministra właściwego do spraw transportu, potwierdzone świadectwem złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu z wymaganej wiedzy i umiejętności;
- 2) świadectwa przeszkolenia w zakresie wykorzystania radaru i A.R.P.A. oraz 3-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej wyposażonych w radary.

§ 26. 1. Dokumentem uprawniającym do zajmowania stanowiska marynarza oraz samodzielnej obsługi mechanicznych urządzeń napędowych o mocy maszyn głównych do 300 kW jest świadectwo marynarza motorzysty żeglugi śródlądowej. Wzór świadectwa określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

2. Do uzyskania świadectwa, o którym mowa w ust. 1, wymagane jest posiadanie praktyki pływania określonej w § 11 oraz spełnienie wymagań określonych w § 22.

3. Za praktykę pływania, o której mowa w ust. 2, uznaje się praktykę pływania na statkach żeglugi śródlądowej w służbie pokładowej.

Rozdział 6

Komisje egzaminacyjne i zakres wymagań egzaminacyjnych

§ 27. 1. Egzaminy określone w rozporządzeniu przeprowadzają:

- 1) terenowe komisje egzaminacyjne działające przy dyrektorach urzędów żeglugi śródlądowej — dla uzyskania świadectw, o których mowa w § 9 ust. 1 pkt 2 i 4 i § 21 ust. 1 pkt 1, oraz patentów żeglarskich, o których mowa w § 9 ust. 1 pkt 5 i 7;
- 2) centralna komisja egzaminacyjna działająca przy Dyrektorsze Urzędu Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu — dla uzyskania patentów żeglarskich, o których mowa w § 9 ust. 1 pkt 6 i 8 oraz w § 21 ust. 1 pkt 2.

2. Przewodniczących komisji i zastępców przewodniczącego centralnej komisji egzaminacyjnej powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw transportu.

3. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi egzaminatorzy oraz sekretarz komisji, z tym że w skład centralnej komisji egzaminacyjnej wchodzi ponadto:

- 1) przedstawiciel dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej właściwego dla miejsca przeprowadzania egzaminu;
- 2) przedstawiciel dyrektora urzędu morskiego — przy egzaminach na patenty żeglarskie kapitanów żeglugi śródlądowej klasy A;
- 3) osoba posiadająca uprawnienia pilotowe dla danej drogi wodnej lub jej odcinka oraz doświadczenie w zakresie pilotażu na tej drodze wodnej, której

uprawnienie dotyczy — przy egzaminie na uprawnienia pilotowe.

4. Egzaminatorów i sekretarza powołują przewodniczący właściwych komisji egzaminacyjnych. Egzaminatorów powołuje się spośród osób umieszczonych na liście egzaminatorów ministra właściwego do spraw transportu.

5. W skład centralnej komisji egzaminacyjnej może wchodzić przedstawiciel ministra właściwego do spraw transportu.

§ 28. Przewodniczącemu, zastępcy przewodniczącego, członkom i sekretarzowi komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 60 zł za jedno posiedzenie komisji, a egzaminatorom w wysokości 10 zł za przeegzaminowanie jednej osoby z jednego przedmiotu.

§ 29. Wydatki związane z działalnością komisji egzaminacyjnych pokrywane są z budżetu urzędów żeglugi śródlądowej.

§ 30. 1. Osoba ubiegająca się o przystąpienie do egzaminu składa we właściwej komisji egzaminacyjnej pisemny wniosek wraz z potwierdzonymi kopiami dokumentów stwierdzającymi spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu, a przed przystąpieniem do egzaminu przedstawia dowód uiszczenia opłaty za egzamin.

2. Przed przystąpieniem kandydata do egzaminu komisja egzaminacyjna sprawdza, czy kandydat spełnia warunki do ubiegania się o odpowiednie świadectwo albo patent.

3. Do egzaminu może przystąpić osoba, która legitymuje się praktyką pływania w wymiarze nie mniejszym niż 3/4 czasu wymaganego do uzyskania świadectwa lub patentu.

4. O niedopuszczeniu kandydata do egzaminu komisja egzaminacyjna zawiadamia zainteresowanego, informując o przyczynach niedopuszczenia.

§ 31. Egzamin przeprowadza się w miarę napływu wniosków, nie rzadziej jednak niż dwa razy w ciągu roku. Komisja egzaminacyjna może przeprowadzać egzamin na sesjach wyjazdowych.

§ 32. 1. Egzamin na poszczególne świadectwa i patenty przeprowadza się zgodnie z zakresem wymagań egzaminacyjnych, określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

2. Sposób przeprowadzania egzaminów określa regulamin działania komisji egzaminacyjnych stanowiący załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 33. 1. Świadectwa i patenty przewidziane w rozporządzeniu wydaje, na pisemny wniosek zainteresowanej osoby, dyrektor urzędu żeglugi śródlądowej, właściwy dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy lub dla siedziby armatora zatrudniającego osobę ubiegającą się o świadectwo lub patent.

2. Do wniosku o wydanie świadectwa lub patentu należy dołączyć:

- 1) wyciąg z dowodu osobistego;
- 2) dwie aktualne fotografie o wymiarach 20 x 25 mm;
- 3) odpowiednio: wyciąg pływania sporządzony na podstawie zapisów w żeglarskiej książeczce pracy i potwierdzony przez urząd żeglugi śródlądowej, stwierdzający nabycie wymaganej praktyki pływania na określonym stanowisku i wymieniający rodzaje statków oraz śródlądowe drogi wodne, na których praktyka pływania została nabyta, lub dokument potwierdzający praktyki w stoczni lub warsztatach mechanicznych dokonujących remontu silników;
- 4) wyciąg pływania potwierdzony przez dyrektora urzędu morskiego o praktyce pływania na morskich wodach wewnętrznych lub odpis innego dokumentu stwierdzającego posiadanie morskich kwalifikacji zawodowych — przy ubieganiu się o patenty żeglarskie kapitanów żeglugi śródlądowej klasy A;
- 5) zaświadczenie właściwej komisji egzaminacyjnej o złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności na świadectwo lub patent, o którego wydanie wnioskodawca się ubiega;
- 6) świadectwo zdrowia potwierdzające stan zdrowia wymagany do pracy na statkach żeglugi śródlądowej, na określonym stanowisku;
- 7) dokumenty potwierdzające posiadanie odpowiedniego wykształcenia.

§ 34. Wydając patent żeglarski, dyrektor urzędu żeglugi śródlądowej wprowadza w nim ograniczenia co do rodzaju i parametrów statków lub dróg wodnych, po których może być uprawiana żegluga śródlądowa.

§ 35. W sprawach wydawania świadectw i patentów stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 36. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dyrektor urzędu żeglugi śródlądowej może, na wniosek armatora, wydać zezwolenie na zajmowanie — przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy — stanowiska bezpośrednio wyższego niż to, do którego uprawnienia posiadany patent lub świadectwo, pod warunkiem zachowania wymagań bezpieczeństwa żeglugi. Wzór zezwolenia określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

§ 37. 1. Dokumenty kwalifikacyjne wydane na podstawie rozporządzenia Ministra Żeglugi z dnia 5 grudnia 1962 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg statków żeglugi śródlądowej i tratów (Dz. U. Nr 65, poz. 323) podlegają, na wniosek zainteresowanego, wymianie na dokumenty kwalifikacyjne określone w rozporządzeniu:

- 1) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej I klasy — na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy B;
  - 2) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej I klasy — na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A, jeżeli przedstawi dyplom oficera wachtowego lub szypra statków morskich;
  - 3) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej I klasy — na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A, jeżeli przedstawi zaświadczenie uprawniające do kierowania statkami żeglugi śródlądowej wydane przez dyrektora urzędu morskiego;
  - 4) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej II klasy — na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy B;
  - 5) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej II klasy — na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A, jeżeli przedstawi dyplom oficera wachtowego statków morskich lub szypra statków morskich;
  - 6) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej II klasy — na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A, jeżeli przedstawi zaświadczenie uprawniające do kierowania statkami żeglugi śródlądowej wydane przez dyrektora urzędu morskiego;
  - 7) patent żeglarski porucznika żeglugi śródlądowej — na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy B z ograniczeniem do statków II kategorii;
  - 8) patent żeglarski porucznika żeglugi śródlądowej — na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A z ograniczeniem do statków II kategorii, jeżeli przedstawi dyplom oficera wachtowego lub szypra statków morskich;
  - 9) patent żeglarski porucznika żeglugi śródlądowej — na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A z ograniczeniem do statków II kategorii, jeżeli przedstawi zaświadczenie uprawniające do kierowania statkami żeglugi śródlądowej wydane przez dyrektora urzędu morskiego;
  - 10) patent mechanika żeglugi śródlądowej I, II i III klasy — na patent żeglarski mechanika statkowego żeglugi śródlądowej;
  - 11) patent sterniczysty żeglugi śródlądowej i świadectwo sterniczysty żeglugi śródlądowej — na patent żeglarski sterniczysty żeglugi śródlądowej;
  - 12) patent żeglarski szypra żeglugi śródlądowej I, II i III klasy — na patent żeglarski szypra żeglugi śródlądowej;
  - 13) patent żeglarski przewoźnika i świadectwo przewoźnika — na patent żeglarski przewoźnika żeglugi śródlądowej;
  - 14) świadectwo sternika żeglugi śródlądowej — na świadectwo sternika żeglugi śródlądowej;
  - 15) świadectwo bosmana żeglugi śródlądowej — na świadectwo bosmana żeglugi śródlądowej;
  - 16) patent retmański i świadectwo pomocnika retmana — na patent przewoźnika żeglugi śródlądowej z rozszerzeniem uprawniającym do kierowania scalonymi materiałami pływającymi;
  - 17) świadectwo motorzysty — na świadectwo motorzysty żeglugi śródlądowej.
2. Wymiany dokumentów kwalifikacyjnych dokonują, w okresie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia, dyrektorzy urzędów żeglugi śródlądowej, właściwi dla siedzib inspektoratów żeglugi śródlądowej, które wydały dotychczasowe dokumenty.
3. W dokumentach kwalifikacyjnych wydawanych w drodze wymiany dyrektor urzędu żeglugi śródlądowej wprowadza ograniczenia, o których mowa w § 19.
4. Dokumenty niewymienione w terminie określonym w ust. 2 tracą ważność.
5. Do wniosku o wymianę dokumentu kwalifikacyjnego należy załączyć:
- 1) dwie aktualne fotografie,
  - 2) dokumenty potwierdzające posiadane kwalifikacje oraz przedłożyć do wglądu dokument tożsamości z aktualnym adresem zameldowania.
6. Wydając dokument kwalifikacyjny, w drodze wymiany, urząd żeglugi śródlądowej unieważnia dotychczasowy dokument kwalifikacyjny poprzez odcisnięcie prostokątnego stempla o wymiarach 9 x 3 cm w kolorze czerwonym, o treści „ANULOWANO”, i zwraca dokument jego posiadaczowi.
- § 38. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem rozdziału 2, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.²⁾

Minister Infrastruktury: w z. A. Piłat

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Żeglugi z dnia 5 grudnia 1962 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg statków żeglugi śródlądowej i trawek (Dz. U. Nr 65, poz. 323).

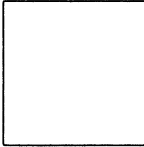
Załączniki do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. (poz. 427)

Załącznik nr 1

WZORY ŚWIADECTW I PATENTÓW

Wzór patentu żeglarskiego kapitana żeglugi śródlądowej klasy A

Wymiar 85 x 54 mm. Jasnoniebieskie tło. Właściwości fizyczne papieru zgodne z normami ISO 78.10.

PATENT ŻEGLARSKI KAPITANA ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ A 1. .... 2. .... 3. .... 4. .... 7. ##### 8. A 9. R, M, 1, ... 10. .... 11.	RZECZPOSPOLITA POLSKA Urząd Żeglugi Śródlądowej w ..... 6. 5. Nr 0000000
--	---

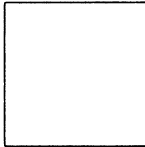
Strona przednia

PATENT ŻEGLARSKI KAPITANA ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ 1. Nazwisko posiadacza patentu 2. Imię (imiona) 3. Data i miejsce urodzenia 4. Data wydania patentu 5. Numer patentu 6. Zdjęcie posiadacza patentu 7. Podpis posiadacza patentu 8. Klasa patentu 9. Świadectwo obserwatora radarowego (R), Uprawnienia do obsługi maszyn napędowych (M), Kategoria i rodzaje statków, do których kierowania uprawnia patent 10. Data ważności patentu 11. Ograniczenia dróg wodnych Nr 0000000
--

Strona tylna

Wzór patentu żeglarskiego kapitana żeglugi śródlądowej klasy B

Wymiar 85 x 54 mm. Jasnoniebieskie tło. Właściwości fizyczne papieru zgodne z normami ISO 78.10.

<p>PATENT ŻEGLARSKI KAPITANA ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ</p> <p>B</p> <p>1. ....</p> <p>2. ....</p> <p>3. ....</p> <p>4. ....</p> <p>7. #####</p> <p>8. B</p> <p>9. R ....., ...</p> <p>10. ....</p> <p>11. ....</p> <p>.....</p>	<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA Urząd Żeglugi Śródlądowej w .....</p> <p>6. </p> <p>5. Nr 0000000</p>
---	---

Strona przednia

<p>PATENT ŻEGLARSKI KAPITANA ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nazwisko posiadacza patentu 2. Imię (imiona) 3. Data i miejsce urodzenia 4. Data wydania patentu 5. Numer patentu 6. Zdjęcie posiadacza patentu 7. Podpis posiadacza patentu 8. Klasa patentu 9. Świadectwo obserwatora radarowego (R), Uprawnienia do obsługi maszyn napędowych (M), Kategoria i rodzaje statków, do których kierowania uprawnia patent 10. Data ważności patentu 11. Ograniczenia dróg wodnych <p style="text-align: center;">Nr 0000000</p>
--

Strona tylna

Wzór patentu żeglarskiego sternotorzysty. Jasnoniebieskie tło
Format A7 (74 x 105 mm)

<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA Urząd Żeglugi Śródlądowej W.....</p> <p>PATENT ŻEGLARSKI STERMOTORZYSTY ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ</p> <p>Wystawiony na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 50, poz. 427)</p> <p style="text-align: center;">Nr 0000000</p>	<p>..... (nazwisko) (imię)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p> <p><i>jest uprawniony do kierowania:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>małym statkiem,</i> - <i>łodzią przewozową o napędzie mechanicznym na śródlądowych drogach wodnych</i> <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> fotografia 2 x 2,5 cm </div> <div style="text-align: right;"> ..... (data i miejsce wydania) </div> </div> <div style="text-align: right; margin-top: 10px;"> </div> <p>..... (podpis posiadacza)</p> <p>Hologram (podpis dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej)</p> <p style="text-align: center;">Nr 0000000</p>
---	--

Strona przednia

Strona tylna

Wzór patentu żeglarskiego szypra. Jasnoniebieskie tło
Format A7 (74 x 105mm)

<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA Urząd Żeglugi Śródlądowej W.....</p> <p>PATENT ŻEGLARSKI SZYPRĄ ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ</p> <p>Wystawiony na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 50, poz. 427)</p> <p style="text-align: center;">Nr 0000000</p>	<p>..... (nazwisko) (imię)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p> <p><i>jest uprawniony do:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>kierowania statkiem bez napędu mechanicznego,</i> - <i>zajmowania stanowiska kierownika urządzenia pływającego na śródlądowych drogach wodnych</i> <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> fotografia 2 x 2,5 cm </div> <div style="text-align: right;"> ..... (data i miejsce wydania) </div> </div> <div style="text-align: right; margin-top: 10px;"> </div> <p>..... (podpis posiadacza)</p> <p>Hologram (podpis dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej)</p> <p style="text-align: center;">Nr 0000000</p>
---	---

Strona przednia

Strona tylna

Wzór patentu żeglarskiego przewoźnika. Jasnoniebieskie tło
Format A7 (74 x 105 mm)

<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA Urząd Żeglugi Śródlądowej W.....</p> <p>PATENT ŻEGLARSKI PRZEWOŹNIKA ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ</p> <p>Wystawiony na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 50, poz. 427)</p> <p>Nr 0000000</p>	<p>..... (nazwisko) (imię)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p> <p><i>jest uprawniony do kierowania:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>promem lub łodzią przewozową bez napędu mechanicznego na drodze wodnej</i> ..... <i>w km .....</i>, - <i>każdym promem bez napędu mechanicznego</i> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;"> fotografia 2 x 2,5 cm </div> <div style="text-align: right;"> ..... (data i miejsce wydania) </div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 5px; margin-right: 10px; text-align: center;"> odcisk pieczęci urzędowej </div> <div style="text-align: right;"> ..... (podpis posiadacza) </div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="margin-right: 10px;">Hologram</div> <div style="text-align: right;"> ..... (podpis dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej) </div> </div> <p style="text-align: center;">Nr 0000000</p>
--	--

Strona przednia

Strona tylna

Wzór świadectwa sternika. Szare tło
Format A7

<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA Urząd Żeglugi Śródlądowej W.....</p> <p>ŚWIADECTWO STERNIKA ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ</p> <p>Wystawione na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 50, poz. 427)</p> <p>Nr 0000000</p>	<p>..... (nazwisko) (imię)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p> <p><i>jest uprawniony do:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>zajmowania stanowiska:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>sternika na każdym statku żeglugi śródlądowej,</i> • <i>kierownika innego obiektu pływającego,</i> - <i>kierowania scalonymi materiałami pływającymi oraz statkami bez napędu mechanicznego o iloczynie L x B do 20 m²</i> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;"> fotografia 2 x 2,5 cm </div> <div style="text-align: right;"> ..... (data i miejsce wydania) </div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 5px; margin-right: 10px; text-align: center;"> odcisk pieczęci urzędowej </div> <div style="text-align: right;"> ..... (podpis posiadacza) </div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="margin-right: 10px;">Hologram</div> <div style="text-align: right;"> ..... (podpis dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej) </div> </div> <p style="text-align: center;">Nr 0000000</p>
---	--

Strona przednia

Strona tylna

Wzór świadectwa bosmana. Szare tło
Format A7

<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA Urząd Żeglugi Śródlądowej W.....</p> <p>ŚWIADECTWO BOSMANA ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ</p> <p>Wystawione na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 50, poz. 427)</p> <p>Nr 0000000</p>	<p>..... (nazwisko) (imię)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p> <p><i>jest uprawniony do:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zajmowania stanowiska: <ul style="list-style-type: none"> • sternika na każdym statku żeglugi śródlądowej, • kierownika innego obiektu pływającego, - kierowania scalonymi materiałami pływającymi oraz statkami bez napędu mechanicznego o iloczynie $L \times B$ do 20 m^2 <p>fotografia 2 x 2,5 cm</p> <p>..... (data i miejsce wydania)</p> <p>..... (podpis posiadacza) (podpis dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej)</p> <p>Hologram</p> <p>Nr 0000000</p>
---	--

Strona przednia

Strona tylna

Wzór świadectwa starszego marynarza. Szare tło
Format A7

<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA Urząd Żeglugi Śródlądowej W.....</p> <p>ŚWIADECTWO STARSZEGO MARYNARZA ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ</p> <p>Wystawione na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 50, poz. 427)</p> <p>Nr 0000000</p>	<p>..... (nazwisko) (imię)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p> <p><i>jest uprawniony do:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zajmowania stanowiska starszego marynarza na każdym statku żeglugi śródlądowej, - kierowania scalonymi materiałami pływającymi oraz statkami bez napędu mechanicznego o iloczynie $L \times B$ do 20 m^2 <p>fotografia 2 x 2,5 cm</p> <p>..... (data i miejsce wydania)</p> <p>..... (podpis posiadacza) (podpis dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej)</p> <p>Hologram</p> <p>Nr 0000000</p>
--	---

Strona przednia

Strona tylna

*Wzór świadectwa marynarza. Szare tło
Format A7*

<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA Urząd Żeglugi Śródlądowej W.....</p> <p>ŚWIADECTWO MARYNARZA ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ</p> <p>Wystawione na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 50, poz. 427)</p> <p>Nr 0000000</p>	<p>..... (nazwisko) (imię)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p> <p><i>jest uprawniony do zajmowania stanowiska marynarza na każdym statku żeglugi śródlądowej</i></p> <div data-bbox="874 633 1018 801" style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content;"> <p>fotografia 2 x 2,5 cm</p> </div> <p>..... (data i miejsce wydania)</p> <div data-bbox="1134 752 1219 835" style="border: 1px dashed black; border-radius: 50%; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> <p>odeisk pieczęci urzędowej</p> </div> <p>..... (podpis posiadacza)</p> <p>Hologram</p> <p>..... (podpis dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej)</p> <p>Nr 0000000</p>
--	---

Strona przednia

Strona tylna

WZÓR PATENTU MECHANIKA STATKOWEGO I WZÓR ŚWIADECTWA MOTORZYSTY

Wzór patentu mechanika statkowego. Jasnoniebieskie tło

Format A7

<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA Urząd Żeglugi Śródlądowej w.....</p> <p>PATENT MECHANIKA STATKOWEGO ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ</p> <p>Wystawiony na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 50, poz. 427)</p> <p>Nr 0000000</p>	<p>..... (nazwisko) (imię)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p> <p><i>jest uprawniony do zajmowania stanowiska mechanika na każdym statku żeglugi śródlądowej bez ograniczeń / z ograniczeniami* .....</i></p> <p>.....</p> <p>fotografia 2 x 2,5 cm</p> <p>..... (data i miejsce wydania)</p> <p>..... (odcisk pieczęci urzędowej)</p> <p>..... (podpis posiadacza) (podpis dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej)</p> <p>Hologram</p> <p>*) Niepotrzebne skreślić.</p> <p>Nr 0000000</p>
--	--

Strona przednia

Strona tylna

Wzór świadectwa motorzysty. Szare tło

Format A7

<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA Urząd Żeglugi Śródlądowej w.....</p> <p>ŚWIADECTWO MOTORZYSTY ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ</p> <p>Wystawione na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 50, poz. 427)</p> <p>Nr 0000000</p>	<p>..... (nazwisko) (imię)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p> <p><i>jest uprawniony do samodzielnej obsługi urządzeń maszynowych o mocy do 300 kW na statkach żeglugi śródlądowej</i></p> <p>.....</p> <p>fotografia 2 x 2,5 cm</p> <p>..... (data i miejsce wydania)</p> <p>..... (odcisk pieczęci urzędowej)</p> <p>..... (podpis posiadacza) (podpis dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej)</p> <p>Hologram</p> <p>Nr 0000000</p>
---	--

Strona przednia

Strona tylna

WZÓR ŚWIADECTWA MARYNARZA MOTORZYSTY

Szare tło
Format A7

<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA Urząd Żeglugi Śródlądowej W.....</p> <p>ŚWIADECTWO MARYNARZA MOTORZYSTY ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ</p> <p>Wystawione na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 50, poz. 427)</p> <p>Nr 0000000</p>	<p>..... (nazwisko) (imię)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p> <p><i>jest uprawniony do zajmowania stanowiska:</i> - <i>motorzysty na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym o mocy do 300 kW,</i> - <i>marynarza na każdym statku żeglugi śródlądowej</i></p> <p>fotografia 2 x 2,5 cm</p> <p>..... (data i miejsce wydania)</p> <p>..... (podpis posiadacza) (podpis dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej)</p> <p>Hologram</p> <p>Nr 0000000</p>
<i>Strona przednia</i>	<i>Strona tylna</i>

ZAKRES WYMAGAŃ EGZAMINACYJNYCH

§ 1. Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych do uzyskania świadectwa starszego marynarza

A. Wymagana wiedza (2 egzaminatorów)

I. Ogólne wiadomości o statku i jego obsłudze

1. Podstawowe wiadomości o statku żeglugi śródlądowej, jego wyposażeniu i konserwacji.
2. Typy i rodzaje statków żeglugi śródlądowej, pływalność i stateczność statku.
3. Podstawowe wiadomości o linach — ich rodzaje i zastosowanie.
4. Urządzenia kotwiczne, cumownicze, holownicze i szcepiające.
5. Sprzęt i środki ratunkowe; sprzęt i środki ochrony przeciwpożarowej.
6. Ogólne wiadomości z zakresu urządzeń maszynowych na statku.

II. Podstawy locji śródlądowej

1. Podstawowe wiadomości o śródlądowych drogach wodnych i budownictwie wodnym.
2. Znajomość podstawowych przepisów żeglugowych, procedur wypadkowych, warunków bezpieczeństwa przy przewozie ładunków niebezpiecznych, dokumentów statkowych i załogowych, gospodarki odpadami i ściekami oraz likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń.

B. Wymagana wiedza i umiejętności praktyczne (1 egzaminator)

1. Prace linowe i wiążące się z tym bezpieczeństwo i higiena pracy.
2. Pomocniczy sprzęt linowy.
3. Konserwacja statku, zjawisko korozji i środki jej przeciwdziałające; umiejętność wykonywania podstawowych prac konserwacyjnych.
4. Alarmy statkowe, znajomość czynności alarmowych.
5. Urządzenia: kotwiczne (rodzaje kotwic), cumownicze, holownicze i szcepiające oraz umiejętność ich obsługi.
6. Osprzęt ładunkowy (dźwigi, wciągarki, transportery, przewody rurowe, windy ładunkowe) i jego obsługa, przygotowanie ładowni do przyjęcia ładunku, manewry przy załadunku i wyładunku.
7. Posługiwanie się środkami ratunkowymi i ochrony przeciwpożarowej; obsługa sprzętu ratunkowego i przeciwpożarowego.
8. Przygotowanie statku do remontu, przerwy w eksploatacji lub postoiu zimowego.

§ 2. Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych do uzyskania świadectwa sternika

A. Wymagana wiedza (3 egzaminatorów)

I. Wiadomości o budowie, wyposażeniu i obsłudze statku

1. Podstawowe pojęcia z zakresu budowy i teorii statku. Liny — rodzaje, właściwości i zastosowanie. Wytrzymałość lin. Pomocniczy sprzęt linowy. Urządzenia kotwiczne — windy, żurawiki kotwiczne, kotwice i ich rodzaje, liny i łańcuchy kotwiczne. Sprzęt i środki ratunkowe — łodzie i ich wyposażenie, tratwy pływaki i koła ratunkowe. Sprzęt przeciwpożarowy, rodzaje i zastosowanie. Urządzenia sterowe, opis, zasada działania. Urządzenia holownicze. Urządzenia szcepiające.
2. Alarmy na statkach żeglugi śródlądowej.
3. Podstawowe wiadomości z zakresu urządzeń maszynowych i urządzeń pomocniczych na statkach. Podstawowe instalacje i zbiorniki. Źródła energii.
4. Materiałoznawstwo statkowe — wybrane zagadnienia.

Rodzaje i ogólne właściwości materiałów stosowanych na statkach żeglugi śródlądowej — zastosowanie (drewno, metale, tworzywa sztuczne; materiały pomocnicze — kleje, kity, smary, farby i materiały konserwacyjne).

II. Podstawy locji śródlądowej Polski i Europy

1. Drogi wodne

Koryta rzeki i procesy w nim zachodzące. Regulacje rzek; cel, sposoby i materiały stosowane w regulacjach rzek, prace pogłębiarskie. Kanały i rzeki skanalizowane. Powstawanie rzek, linia brzegowa, szlak żeglowny. Ogólne wiadomości o śródlądowych drogach wodnych Polski i Europy.

System śródlądowych dróg wodnych Europy Zachodniej i powiązania ze śródlądowymi drogami wodnymi Polski. Koncepcje połączeń transeuropejskich.

2. Szlak żeglowny

Charakterystyka szlaku żeglownego, szerokość rozporządzalna i wymagana. Głębokość tranzytowa i maksymalna. Sposoby rozpoznawania szlaku żeglownego w porze dziennej i nocnej. Warunki widzialności znaków żeglugowych w różnych warunkach pogodowych. Stany wód, powodzie i wpływ powodzi na warunki żeglugowe. Nawigacja zimowa.

3. Przepisy prawne w żegludze śródlądowej

Klasyfikacja śródlądowych dróg wodnych, klasy i kryteria podziału. Oznakowanie szlaku żeglownego.

go na rzekach uregulowanych i nieuregulowanych. Znaki żeglugowe, rodzaje i znaczenie. Zasady ruchu i postoju statków. Oznakowanie i sygnalizacja statków pojedynczych i zestawów, w dzień, w nocy, w warunkach ograniczonej widzialności.

4. Regulacje prawne w żegludze śródlądowej — wybrane zagadnienia.

III. Podstawowe wiadomości z teorii prowadzenia statku

Znaczenie pojęć: stateczność, sterowność, zwrotność, stateczność kursowa, cyrkulacja i średnica cyrkulacji.

Urządzenia sterowe; części składowe, konserwacja.

Sterowanie na prądzie i wodzie stojącej, manewry odbijania i dobijania, sterowanie na łukach i w ciasnych przejściach, zjawiska „przyciągania i przysawiania się” przez statki, statku przez brzeg i dno drogi wodnej, sterowanie na punkt. Przepisy prawa drogi.

B. Wiedza i umiejętności praktyczne (1 egzaminator)

1. Obsługa wszystkich urządzeń pokładowych statku.
2. Prace konserwacyjne.
3. Obsługa urządzeń sterowych statku i prowadzenie statku pod nadzorem kierownika statku.
4. Zasady bezpiecznej obsługi maszyn i urządzeń maszynowych na statku, instalacji i zbiorników, źródeł energii.

§ 3. Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych do uzyskania patentu żeglarskiego przewoźnika żeglugi śródlądowej

A. Wymagana wiedza (1 egzaminator)

1. Rodzaje promów i ogólne wiadomości o budowie promu.
2. Podstawowe wiadomości z zakresu pływalności i stateczności promów.
3. Przepisy żeglugowe dotyczące żeglugi promów i ich oznakowania oraz w zakresie wymagań technicznych, wyposażenia i dokumentów warunkujących dopuszczenie promu do żeglugi. Przepisy bhp i przeciwpożarowe obowiązujące na promach. Postępowanie powypadkowe.

B. Wymagana wiedza i umiejętności praktyczne (1 egzaminator)

1. Przeprowadzanie drobnych remontów i konserwacja promu.
2. Prawidłowe rozmieszczenie pasażerów, ładunku i pojazdów na promie.
3. Uruchamianie promu, kierowanie ruchem i prowadzenie promu.
4. Udzielanie pierwszej pomocy tonącym i ofiarom porażenia.

5. Praktyczna obsługa łodzi przewozowej bez napędu mechanicznego oraz łodzi towarzyszącej lub ratunkowej.

§ 4. Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych do uzyskania patentu żeglarskiego szypra żeglugi śródlądowej

A. Wymagana wiedza (3 egzaminatorów)

I. Teoria prowadzenia statku

1. Podstawowe wiadomości o właściwościach nawigacyjnych statku bez napędu mechanicznego

Wyporność, pojemność, nośność. Środek ciężkości i wyporności. Wpływ kształtu statku na położenie środka wyporności i ciężkości oraz zdolność poruszania się statku po wodzie. Stateczność statku. Zwrotność. Wpływ rozmieszczenia ładunku na stateczność statku. Podziałki zanurzenia i wolna burta. Świadectwo pomiarowe. Przechył i przegłębienie statku oraz wpływ na manewrowość statku.

2. Manewrowanie i zjawiska występujące w czasie ruchu statku i zestawu holowanego

Rozpoznanie szlaku żeglownego na podstawie układu nurtu, mielizn i linii brzegowej. Układy prądu wody i głębokości na szlaku żeglownym. Szerokość szlaku żeglownego. Działanie steru, cyrkulacja statku. Sterowanie statkiem bez napędu mechanicznego w zestawie holowanym przy jeździe w dół i w górę rzeki — odmienność sterowania. Zasady formowania zestawu holowanego. Przejście zestawu holowanego przez śluzy i jazy, pod mostami; manewry przy wejściu do portu i bocznych dróg wodnych. Żegluga w trudnych warunkach nawigacyjnych; przy wysokich i niskich stanach wody, we mgłę i w warunkach zalodzenia. Mijanie i wyprzedzanie się zestawów holowanych. Przejście zestawu holowanego przez przemiały; sposoby pokonywania przemiałów, przeciąganie się statków pojedynczo przy ruchu w górę i w dół rzeki.

Opory ruchu statku w zależności od prędkości, właściwości statku i rodzaju drogi wodnej. Siły działające na statek. Wpływ prądu na manewrowość statku. Zjawisko prądów przeciwnych i zjawisko ściągania wody oraz wpływ tych zjawisk na statek. Wpływ wiatru na statek. Zjawisko schodzenia z kursu. Śluzowanie, kotwiczenie, odkotwiczenie, dobijanie, cumowanie, przeciąganie na cumach zestawu i statków w zestawie holowanym.

II. Przepisy o ruchu i prawo drogi

1. Sygnalizacja statków

Oznakowanie nawigacyjne statków dzienne i nocne. Charakterystyka i kolory światła nawigacyjnych. Sygnały dźwiękowe statków — rodzaje, znaczenie, zasięg słyszalności. Sygnały optyczne — rodzaje i znaczenie.

2. Systemy oznakowania szlaku żeglownego

Układy szlaku żeglownego na rzekach uregulowanych i nieuregulowanych. Sposoby oznakowania szlaku żeglownego; znaki żeglugowe pływające

i brzegowe. Oznakowanie budowli i urządzeń hydrotechnicznych, przeszkód nawigacyjnych oraz budowli i linii przesyłowych krzyżujących się z drogą wodną.

3. Prawo drogi

Pierwszeństwo prawa drogi. Ruch statków na jednej wysokości. Zasady mijania i wyprzedzania. Przejścia pod mostami, przez śluzy i jazy. Przejścia uciążliwe. Przepisy graniczne i przepisy obowiązujące w portach morskich.

III. Eksploatacja statków

1. Przepisy prawne normujące: wymagania techniczne i wyposażenie statków bez napędu, skład i kwalifikacje załogi, świadectwa zdolności żeglugowej, postępowanie w razie zaistnienia wypadku żeglugowego, gospodarki odpadami. Sprzęt awaryjny i sposoby ratowania statku. Wypadki przy manewrach dobijania, cumowania i kotwiczenia.
2. Zasady ładowania i wyładowywania statku. Sztauowanie i trymowanie ładunku. Przeładunki materiałów niebezpiecznych. Dokumenty ładunkowe. Wypadki w trakcie załadunku i wyładunku statku. Zapobieganie zanieczyszczeniom wód.

B. Wymagana wiedza i umiejętności praktyczne (1 egzaminator)

1. Przygotowanie statku do żeglugi.
2. Manewrowanie statkiem bez napędu mechanicznego.

§ 5. Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych do uzyskania patentu żeglarskiego steromotorzysty żeglugi śródlądowej

A. Wymagana wiedza (3 egzaminatorów)

1. Podstawowe wiadomości o rodzajach i budowie małych statków żeglugi śródlądowej. Materiały konstrukcyjne kadłuba, podstawowe elementy konstrukcyjne, parametry kadłuba, parametry statku.
2. Właściwości manewrowe małego statku, wybrane zagadnienia teorii prowadzenia statku. Wypór i wyporność, nośność, środek ciężkości i wyporu, pływalność i stateczność. Pędniki i ich rodzaje.

Zjawiska zachodzące wokół strefy ruchu statku — opływ kadłuba, ruch falowy, strumień zaśrubowy, prąd nadążający.

Wpływ akwenu i rozmieszczenia ładunku lub pasażerów na manewrowanie statkiem, zjawisko przysawania, wpływ wiatru i prądu wody na statek i jego manewry.
3. Wyposażenie statku i jego kadłuba.
4. Ogólne wiadomości o drogach wodnych i budownictwie wodnym — zarys locji śródlądowej.
5. Ogólne wiadomości o silnikach spalinowych i mechanizmach pomocniczych; rodzaje silników stosowanych na statkach żeglugi śródlądowej, rola

mechanizmów pomocniczych. Instalacje maszynowe i zbiorniki na małych statkach. Źródła energii.

6. Przepisy prawne

Przepisy żeglugowe — oznakowanie statków, znaki i sygnały optyczne i akustyczne, oznakowanie szlaku żeglownego — rodzaje i znaczenie znaków żeglugowych, oznakowanie przeszkód nawigacyjnych, budowli i urządzeń hydrotechnicznych oraz budowli i linii przesyłowych krzyżujących się z drogą wodną. Zasady prawa drogi. Dokumenty statkowe. Wypadki żeglugowe.

Wymagania bhp, sanitarne oraz w zakresie ochrony środowiska dotyczące małych statków.

B. Wymagana wiedza i umiejętności praktyczne (1 egzaminator)

1. Uruchamianie oraz obsługa silnika i mechanizmów pomocniczych.
2. Usuwanie drobnych uszkodzeń.
3. Samodzielne manewrowanie małym statkiem.
4. Udzielanie pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
5. Manewry ratownicze małym statkiem.

§ 6. Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych do uzyskania patentu żeglarskiego kapitana żeglugi śródlądowej klasy B

A. Wymagana wiedza (3 egzaminatorów)

1. Locja europejska

Dokładna znajomość przepisów żeglugowych na śródlądowych drogach wodnych — Europejskiego Kodu Żeglugi Śródlądowej (CEVNI). Podstawowe cechy geograficzne, hydrologiczne, meteorologiczne i morfologiczne głównych europejskich śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu międzynarodowym. Znajomość kryteriów klasyfikacji europejskich śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu międzynarodowym oraz systemów oznakowania stosowanych na tych drogach wodnych.

2. Locja lokalna drogi wodnej, której patent ma dotyczyć.
3. Teoria prowadzenia statku

Manewrowanie statkiem żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym z uwzględnieniem wpływu wiatru i prądu; ocena zjawiska zasysania oraz wielkości zanurzenia statku na zwrotność, sterowność i stateczność kursową. Działanie steru i śruby napędowej i ich wpływ na właściwości manewrowe statku. Manewry: kotwiczenia, dobijania i odbijania od nabrzeża w każdych warunkach. Przejście przez śluzy i jazy, pod mostami; manewry w portach, a także manewry mijania i wyprzedzania. Ruch statków kursami równoległymi.

4. Budowa i teoria statku

Znajomość podstawowych zasad konstrukcji i budowy statku; czynniki wpływające na bezpieczeń-

stwo statku, znajdujących się na nim osób i ładunku. Podstawowa znajomość przepisów w sprawie wymagań technicznych dla statków żeglugi śródlądowej. Znajomość głównych części statku. Podstawowa wiedza z teorii statku; znajomość zagadnień dotyczących pływalności i stateczności oraz umiejętność ich praktycznego zastosowania.

5. Silniki napędowe i mechanizmy pomocnicze

Podstawowa znajomość budowy i działania silników napędowych i mechanizmów pomocniczych niezbędna dla zapewnienia ich prawidłowego funkcjonowania.

6. Eksploatacja statku

Załadunek i wyładunek. Pomiar statku, świadectwo pomiarowe, podziały zanurzenia i ich wykorzystanie; określanie ilości ładunku na podstawie świadectwa pomiarowego. Zasady rozmieszczania ładunku, sztauplan.

7. Wypadki żeglugowe

Działania podejmowane w szczególnych okolicznościach (trudne warunki żeglugowe) dla zapobieżenia wypadkom. Postępowanie w razie zderzenia się statku, jego uszkodzenia lub wejścia na mieliznę. Korzystanie z osprzętu awaryjnego i udzielanie pomocy ratowniczej. Zapobieganie pożarom; urządzenia i sprzęt przeciwpożarowy.

Zapobieganie zanieczyszczeniu wód.

8. Regulacje prawne w żegludze śródlądowej

B. Wymagana wiedza i umiejętności praktyczne (1 egzaminator)

1. Samodzielne kierowanie i manewrowanie statkiem i zestawem.
2. Obsługa i kontrola pracy silników napędowych oraz mechanizmów pomocniczych, eliminowanie występujących zakłóceń i nieprawidłowości w ich pracy.

§ 7. Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych do uzyskania patentu żeglarskiego kapitana żeglugi śródlądowej klasy A

1. Wiedza i umiejętności określone w § 6 (4 egzaminatorów).
2. Dokładna znajomość systemów oznakowania wód morskich oraz międzynarodowych przepisów o zapobieganiu zderzeniom na morzu.
3. Znajomość głównych cech hydrologicznych, meteorologicznych i morfologicznych dróg wodnych o morskim charakterze.
4. Znajomość wydawnictw nautycznych i zastosowanie morskich pomocy nawigacyjnych. Określanie pozycji i kursu; dewiacja i deklinacja, prace na mapie morskiej. Znajomość symboli i skrótów stosowanych na klasycznych (papierowych) i elektronicznych mapach nawigacyjnych Zatoki Gdańskiej i Pomorskiej oraz locja i inne wydawnictwa nawigacyjne BHMW. Podstawowa wiedza o zjawiskach pływów.

5. Dodatkowe wymagania, w szczególności w zakresie dodatkowego wyposażenia statków żeglugi śródlądowej uprawiających żeglugę na wodach morskich.

6. Sposoby postępowania przy ratowaniu osób, statków i ładunku na wodach morskich, znajomość indywidualnych technik ratunkowych.

7. Systemy rozgraniczenia ruchu i zgłaszania pozycji statku oraz służby kontroli ruchu w zespole portów Szczecin i Świnoujście oraz na wodach i w portach Zatoki Gdańskiej — zasady uczestnictwa statków.

§ 8. Zakres dodatkowej wiedzy i umiejętności wymaganych do uzyskania świadectwa obserwatora radarowego w żegludze śródlądowej

A. Wymagana wiedza (1 egzaminator)

I. Zasada pracy radaru, budowa i obsługa

1. Zasada działania radaru, właściwości fal elektromagnetycznych, ogólny opis radaru i schemat blokowy.
2. Włączanie i regulacja radaru (podstawowa i dodatkowa).
3. Ekran jako mapa radarowa (zakres, znaczniki pomiarowe, orientacja obrazu).
4. Zniekształcenia ech — interpretacja obrazu, zakłócenia.
5. Ograniczenia radaru — parametry eksploatacyjne.
6. Instalacja radaru — bhp.

B. Wymagana wiedza i umiejętności praktyczne (1 egzaminator)

1. Płyty czołowe, włączanie i podstawowa regulacja.
2. Regulacja radaru (podstawowa i dodatkowa — ZRW, rozróżniak, długość impulsu).
3. Interpretacja obrazu, obraz jako mapa, echa na ekranie.
4. Znaczniki pomiarowe.
5. Zakłócenia i zniekształcenia.
6. Instalacja na statku, sektory cienia, kreska kursowa, bhp.

II. Nawigacja radarowa i przepisy

A. Wymagana wiedza (1 egzaminator)

1. Nawigacja na akwenach otwartych.
2. Nawigacja pilotażowa (rzeki, kanały, identyfikacja linii brzegowej, przeszkody stałe).
3. Zapobieganie zderzeniom (ustalanie ryzyka zderzenia, manewr zapobiegający, obiekty na kursach równoległych).
4. Przepisy żeglugowe na śródlądowych drogach wodnych dotyczące żeglugi za pomocą radaru, MPDM, sygnały mgłowe.

B. Wymagana wiedza i umiejętności praktyczne (1 egzaminator)

1. Identyfikacja linii brzegowej.
2. Określanie pozycji na akwenach otwartych, rzekach i kanałach.
3. Ustalanie ryzyka zderzenia, manewr zapobiegający.
4. Obiekty na kursach równoległych, określanie parametrów ruchu.
5. Żegluga „na radar”.

§ 9. Zakres dodatkowej wiedzy wymaganej do kierowania statkami pasażerskimi (2 egzaminatorów)

1. Znajomość przepisów technicznych dotyczących stateczności statków pasażerskich w razie awarii; podział statku na przedziały wodoszczelne, wodnica maksymalnego zanurzenia.
2. Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach.
3. Zapobieganie pożarom; urządzenia i sprzęt gaśniczy.
4. Metody i sprzęt do ratowania życia.
5. Sposoby ogólnej ochrony pasażerów i ich ewakuacji w razie uszkodzenia statku, zderzenia, wejścia na mieliznę, pożaru, wybuchu oraz w innych sytuacjach mogących wywołać panikę na statku.

§ 10. Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych do uzyskania świadectwa motorzysty żeglugi śródlądowej**A. Wymagana wiedza (3 egzaminatorów)****I. Budowa i zasady działania silników spalinowych i mechanizmów pomocniczych**

1. Zasada działania silników spalinowych. Zamiana energii cieplnej na energię ruchu. Silnik wysokoprężny i jego przekrój schematyczny.
2. Znajomość budowy silnika wysokoprężnego. Blok silnikowy, cylindry, tuleje, głowice, tłoki, pierścienie oraz ich rodzaje. Wał korbowy, łożyskowanie, uszczelnienie, koło zamachowe, korbowody i panwie. Sworzeń tłokowy i jego zamocowanie. Zawory bezpieczeństwa, rozruchowe, ssące i wydechowe.

II. Mechanizmy i urządzenia pomocnicze, instalacje i zbiorniki

1. Pompy paliwowe zasilające, mechanizmy zawieszane na silniku, przyrządy kontrolno-pomiarowe. Instalacja elektryczna silnika.
2. Układ paliwowy i zbiorniki, układ smarowniczy, chłodzący, instalacji osuszającej i ogólnego użytku, instalacji hydraulicznej, instalacji wody pitnej, instalacji ścieków sanitarnych.
3. Pompy i sprężarki — typy i części składowe. Butle sprężonego powietrza.
4. Instalacja elektryczna statku, obwody elektryczne, źródła energii — akumulatory, prądnice, zasilanie z lądu.

III. Siłownia spalinowa

1. Ustawienie silnika na fundamentach. Sprzęgło, wał pośredni, wał śrubowy. Pochwa wału śrubowego — jej łożyskowanie i uszczelnienie.
2. Rozmieszczenie mechanizmów w siłowni. Rozmieszczenie zbiorników oraz instalacje rurociągowie. Stacje zaworowe.
3. Urządzenia kontrolno-sygnalizacyjne. Sygnalizacja alarmowa silników, zęz i siłowni.

B. Wymagana wiedza i umiejętności praktyczne (1 egzaminator)

1. Obsługa silników napędowych i mechanizmów pomocniczych.
2. Eliminowanie występujących nieprawidłowości i zakłóceń w pracy silników i mechanizmów pomocniczych.
3. Przyjmowanie paliwa i smarów.
4. Prace remontowo-konserwacyjne w siłowni spalinowej.

§ 11. Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych do uzyskania patentu mechanika statkowego żeglugi śródlądowej**A. Wymagana wiedza (3 egzaminatorów)****I. Teoria silnika spalinowego**

1. Zasady działania silnika 2- i 4-suwowego z zapłonem samoczynnym oraz doładowanego.
2. Podstawowe parametry silników. Sprawność mechaniczna i ogólna silnika. Procesy zachodzące w cylindrze silnika. Podstawowe zespoły silnika i ich budowa.
3. Instalacje silnikowe: paliwowa, smarownicza, chłodzenia, rozruchowa — zasady działania, obsługa i regulacja. Technika uruchamiania, obsługi, podnoszenia obrotów i zatrzymywania silnika. Codzienna konserwacja silnika. Najprostsze systemy regulacyjne w poszczególnych instalacjach.
4. Magazynowanie paliw, olejów i smarów oraz gospodarka nimi. Właściwości paliw i olejów.

II. Mechanizmy pomocnicze i instalacje statkowe

1. Zasady budowy elementów instalacji kadłubowej.
2. Instalacje zęzowe, balastowe, chłodzenia, przeciwpożarowe, smarownicze, hydrauliki siłowej, sprężonego powietrza i centralnego ogrzewania.
3. Zasady działania pomp wirnikowych i tłokowych, sprężarek i turbosprężarek. Obsługa instalacji hydraulicznych.
4. Budowa urządzeń sterowych i ich rodzaje. Armatura stosowana w instalacjach statkowych.
5. Budowa wciągarek kotwicznych i urządzeń szepiających. Mechanizmy i urządzenia statków technicznych.
6. Pędniki i ich rodzaje, zasada ustawiania linii wałów. Sprzęgła nawrotne.

III. Elektrotechnika statkowa

1. Zastosowanie energii elektrycznej na statku i podstawy elektrotechniki. Zasady działania podstawowych urządzeń elektrycznych na statku.
2. Rodzaje instalacji elektrycznych na statku i źródła prądu. Rodzaje kabli i przewodów stosowanych na statkach. Elektryczne instalacje rozruchowe. Przystawniki i przetwornice.

IV. Budowa i remonty statków

1. Ogólne wiadomości o budowie statku. Podział i zakres remontów — opisy remontowe. Naprawy podstawowych elementów kadłuba statku.
2. Remonty silników spalinowych i mechanizmów pomocniczych. Naprawy i wymiana instalacji kadłubowych. Naprawy instalacji elektrycznych.

Nadzór techniczny nad budową i remontami statków.

- V. Podstawowe przepisy prawne w żegludze śródlądowej. Nadzór klasyfikacyjny, techniczny, sanitarny i ochrony środowiska.

B. Wymagana wiedza i umiejętności praktyczne

1. Obsługa silników napędowych i mechanizmów pomocniczych. Eliminowanie występujących nieprawidłowości i zaktóceń w pracy silników napędowych i mechanizmów pomocniczych.
2. Odczytywanie rysunków technicznych i szkicowanie schematów instalacji statkowych.
3. Przygotowanie statku do remontu; odbiór wykonanych prac remontowych.

Załącznik nr 6**REGULAMIN DZIAŁANIA KOMISJI EGZAMINACYJNYCH**

§ 1. 1. Egzamin z wiedzy na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej oraz na patent mechanika statkowego żeglugi śródlądowej składa się z części pisemnej i ustnej.

2. Egzamin teoretyczny przeprowadza się według wymagań egzaminacyjnych określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

3. Egzamin praktyczny na patent żeglarski odbywa się dla każdego kandydata osobno, na pokładzie takiego statku, do kierowania którym patent żeglarski ma uprawniać.

§ 2. 1. Tematy egzaminów pisemnych, opracowane przez egzaminatorów — zatwierdza przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

2. Przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, egzaminatorów i sekretarza komisji obowiązuje zachowanie w tajemnicy tematów egzaminacyjnych oraz podjęcie środków zabezpieczających zachowanie tej tajemnicy.

§ 3. 1. Bezpośrednio przed rozpoczęciem egzaminu pisemnego przewodniczący komisji w obecności członków komisji oraz kandydatów przystępujących do egzaminu ogłasza tematy egzaminacyjne.

2. Każdy z przystępujących do egzaminu otrzymuje wypisane tematy egzaminacyjne w formie testu.

3. Egzamin pisemny trwa 1 godzinę. W tym czasie nie wolno urządzać przerw zbiorowych.

4. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej sprawuje ogólny nadzór nad przebiegiem egzaminu pisemnego; stały dyżur na sali egzaminacyjnej pełni co najmniej dwóch członków komisji.

5. Składającym egzamin pisemny przysługuje prawo do korzystania w czasie egzaminu z przyrządów, tabelic i innych pomocy dopuszczonych przez przewodniczącego komisji. Korzystanie przez zdających egzamin z pomocy innych osób lub udzielanie zdającym pomocy w jakiegokolwiek formie jest zabronione i powoduje skreślenie z listy osób składających egzamin.

§ 4. Egzamin ustny odbywa się w obecności wszystkich członków komisji egzaminacyjnej. W przypadku zgłoszenia się więcej niż dziesięciu kandydatów, dopuszcza się egzaminowanie w podkomisjach w składzie: zastępca przewodniczącego, egzaminatorzy.

§ 5. 1. Ustala się następującą skalę ocen z egzaminu teoretycznego: bardzo dobra, dobra, dostateczna lub niedostateczna.

2. Ocena niedostateczna z egzaminu teoretycznego wyklucza dopuszczenie do egzaminu z umiejętności praktycznych.

§ 6. 1. Z przebiegu egzaminu teoretycznego sporządza się protokół, który podpisują przewodniczący oraz członkowie komisji, biorący udział w egzaminie pisemnym i ustnym.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać w szczególności:

- 1) datę, miejsce i czas trwania egzaminu teoretycznego (pisemnego i ustnego);
- 2) nazwiska członków komisji biorących udział w egzaminie;
- 3) nazwiska i imiona osób ubiegających się o poszczególne świadectwa i patenty;
- 4) oceny z egzaminu teoretycznego;
- 5) decyzję komisji o dopuszczeniu do egzaminu praktycznego.

§ 7. 1. Egzamin z umiejętności praktycznych na statkach odbywa się w obecności co najmniej trzech członków komisji, w tym:

- 1) na świadectwa starszego marynarza i sternika, na patent żeglarski stermotorzysty i patent żeglarski przewoźnika żeglugi śródlądowej — przewodniczącego komisji i członka komisji posiadającego co najmniej patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy B;
- 2) na pozostałe patenty żeglarskie — przewodniczącego komisji lub jego zastępcy, przedstawiciela urzędu żeglugi śródlądowej i członka komisji posiadającego patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A;
- 3) na świadectwo motorzysty żeglugi śródlądowej i patent mechanika statkowego żeglugi śródlądowej — członka komisji posiadającego patent mechanika statkowego żeglugi śródlądowej.

2. Ocenę z egzaminu praktycznego wystawia egzaminator powołany przez przewodniczącego, stosując skalę ocen określoną w § 5 ust. 1.

§ 8. 1. Po zakończeniu egzaminu praktycznego komisja ustala ostateczną ocenę z całego egzaminu — stosując skalę ocen określoną w § 5 ust. 1, biorąc pod uwagę oceny z części teoretycznej i praktycznej. Ostateczna ocena z egzaminu wpisywana jest do protokołu końcowego, a następnie przedstawiana jest zainteresowanej osobie. Wyniki egzaminu ogłasza się w ostatnim dniu egzaminów.

2. Protokół końcowy, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać następujące dane:

- 1) datę i miejsce ustalenia ostatecznej oceny z całego egzaminu;

2) skład komisji egzaminacyjnej;

3) nazwiska i imiona osób zdających egzamin, z określeniem rodzaju świadectwa lub patentu, których egzamin dotyczył;

4) ostateczną ocenę z egzaminu;

5) stwierdzenie o zdaniu bądź niezdaniu egzaminu.

3. Protokół końcowy powinien zostać opatrzony odciskiem pieczęci komisji egzaminacyjnej i podpisany przez wszystkich członków komisji.

4. Dokumenty dotyczące prac komisji egzaminacyjnej pozostają w archiwum komisji.

5. Pisemne prace egzaminacyjne mogą być zniszczone po upływie trzech lat, licząc od dnia egzaminu pisemnego.

§ 9. 1. Składający egzamin, który uzyskał ocenę niedostateczną z jednego przedmiotu, ma prawo ubiegać się o dopuszczenie do egzaminu poprawkowego. O dopuszczeniu do egzaminu poprawkowego decyduje przewodniczący komisji egzaminacyjnej i wyznacza jego termin.

2. Składający egzamin, który uzyskał ocenę niedostateczną z dwóch przedmiotów, uzyskuje ocenę niedostateczną z egzaminu. O ponowne dopuszczenie do egzaminu może ubiegać się nie wcześniej niż po upływie roku, licząc od dnia, w którym nie zdał egzaminu.

§ 10. Komisja egzaminacyjna wydaje osobie, która zdała egzamin z wynikiem pozytywnym, zaświadczenie stwierdzające złożenie egzaminu wymaganego do uzyskania patentu.

WZÓR ZEZWOLENIA DO OKRESOWEGO ZAJMOWANIA OKREŚLONEGO STANOWISKA

Format A5 — pionowo

URZĄD ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ**w** .....**ZEZWOLENIE nr .....**

Na podstawie § 36 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 50, poz. 427)

.....
(nazwisko i imię)

posiadacz patentu/świadectwa

.....

otrzymał zezwolenie na zajmowanie stanowiska .....

.....

na statku .....

na drodze wodnej .....

Zezwolenie ważne jest do dnia .....

.....
(data i miejsce wydania)

.....
(podpis dyrektora urzędu
żeglugi śródlądowej)

Hologram